

# Recente publicaties

## Besprekingen / reviews

Camphuysen C.J. & Van Franeker J.A. 1992. THE VALUE OF BEACHED BIRD SURVEYS IN MONITORING MARINE OIL POLLUTION. Proposal for a European Beached Bird Survey (EBBS) to monitor the effectiveness of policy measures to reduce oil pollution at sea. Technisch rapport Vogelbescherming, nr. 10, Zeist, 191 pp.

Opnieuw is een lijvig rapport over de problematiek van zeevogels en olievervuiling verschenen van de hand van NZG/NSO medewerkers en wederom in de reeks technische rapporten van Vogelbescherming. Dit rapport verschaft uitvoerige informatie over de geschiedenis en de actuele situatie omtrent zeevogelsterfte op de kust in de meeste Europese landen, alsmede een uitputtend overzicht van wat hierover in elk land is gepubliceerd. Niet alleen de meest voor de hand liggende Westeuropese landen passeren de revue, maar ook is informatie opgenomen over de Oostzeelanden Zweden, Finland, Rusland, Estland, Letland, Litouwen en Polen en over de Russische kusten van Barentsz Zee en Witte Zee. Des te meer valt op, dat de Middellandse Zee geheel ontbreekt, wellicht als gevolg van gebrek aan informatie uit deze hoek? Zeer bruikbaar zijn de per land gegeven literatuurlijsten, alsmede de gegeven vertalingen van de sleutelwoorden uit de niet-Engelse titels. Dit vergemakkelijkt in sterke mate de mogelijkheden tot het opzoeken van de bronnen waaruit oorspronkelijke informatie is te putten. Minder duidelijk is het voor referent, waarom deze veelheid van gegevens en referenties verschaft wordt binnen het kader van het in de titel van het rapport gestelde. De boodschap van één en ander is in feite het aangeven van de noodzaak om tellingen van gestrande zeevogels gestandaardiseerd en op Europees niveau gecoördineerd aan te pakken om daarmee een instrument in handen te krijgen, waarmee de effectiviteit van wettelijke maatregelen tot lozingsbeperkingen kan worden getoetst. Deze boodschap dreigt mogelijk ietwat ondergesneeuwd te raken voor de potentiële geldschietter(s) van een dergelijk op te zetten systeem. Voor ons, meer in de feitelijke materie geïnteresseerde lezers, hebben beide auteurs in de tussentijd een hoeveelheid informatie bijeengebracht en toegankelijk gemaakt, waarvoor we ze dankbaar mogen zijn. MP

Sørensen S., Bloch D. & Langvad S. 1993. VOGELS VAN DE NOORDATLANTISCHE EN ARCTISCHE EILANDEN. GMB Uitgeverij, Haarlem, 275pp, Dfl 39,90.

Deze veldgids voor de vogels van Faerøer, IJsland, Shetlands, Orkneys, Buiten-Hebriden en de Arctische eilanden Jan Mayen, Spitsbergen en Bereneiland was een uitgave die in mijn kast natuurlijk niet mocht ontbreken. De folder beloofde niet

alleen illustraties van 225 soorten en een volledig overzicht van alle 463 waargenomen soorten, maar ook een uitgebreide inleiding over de eilanden, het vogelleven en tips over de beste vogelgebieden. Op het eerste gezicht oogt het boekje niet onaardig. Na een korte inleiding over het totale gebied volgt aan de hand van voorbeelden een beschrijving van ecologie, verspreiding en trekpatronen van verschillende typen vogels (zee-, kust-, landvogels). Het taalgebruik is nogal knullig, maar de informatie is niet onaardig. Het valt dan wel al op dat de niet al te geografisch ingestelde lezer een atlas zal moeten raadplegen om te weten waar bijv. Jan Mayen en Bereneiland liggen. Ook blijkt dat op het verspreidingskaartje voor de Papegaaiduiker de eilanden Jan Mayen en Bereneiland als broedplaats ontbreken. De uitbreiding van de Grote Jager naar al de Arctische eilanden was eveneens niet de moeite waard voor invulling op de verspreidingskaart. De beschrijving van de vogelgebieden op de eilanden is daarna onverwacht kort. IJsland, Faerøer en de Schotse eilanden worden ieder nog met een zeer globaal kaartje en ca. één pagina tekst beschreven, maar Jan Mayen, Bereneiland en Spitsbergen moeten het met gezamenlijk een halve pagina en zonder kaartje doen! Nergens staat enigzins aangegeven hoe je op de genoemde plekken zou kunnen komen. St.Kilda is inderdaad een prachtig eiland, maar wie naar Schotland reist in de verwachting dat je daar wel een bootje naar dit zeevogelparadijs kan regelen, komt bedrogen uit. De pagina met literatuur achter in het boek biedt geen verwijzingen naar gebiedsgerichte vogel- of reisinformatie. Het veldgids gedeelte van het boek blijkt bij nader inzien ook niet zo geweldig. De platen van Steen Langvad zijn meestal goed, maar staan apart van de soortbeschrijvingen en de bijschriften zijn veelal slecht. Er zijn geen verspreidingskaartjes. Uiteraard konden niet alle soorten in de platen worden afgebeeld, maar het is verwarrend dat veel soorten die wel op de platen staan, geen soortbeschrijving hebben. Verder is onduidelijk waarom bepaalde soorten in zowel tekst als platen ontbreken. De soortsteksten heb ik slechts doorgebladerd maar wat ik zag, stemde niet tot vreugde. Enkele citaten zijn voldoende om te laten zien waarom. Wat te denken van: "De noordelijk Noordse stormvogels zijn donkerder grijs en maken een afnemend klein deel van het broedbestand in." Wie moeite heeft met Waterhoenen komt er met de volgende veldkenmerken zeker uit: "Kan oppervlakkig qua gedrag lijken op een al te kleine tamme kip, met de staart die in de lucht steekt, en de kop, die vaak knikkend naar voor wordt gebogen. Deze houding is nog pregnanter, wanneer hij zwemt." Het enig praktische aan de soortbeschrijvingen is dat vogelnamen ook in de Faerøerse, Engelse, IJslandse, Deense en Noorse taal worden gegeven. Het boek besluit met een volledige (?) soortenlijst van alle gedurende deze eeuw waargenomen soorten. Voor IJsland, Faerøer en de Schotse eilanden kan men zo een overzicht krijgen van de status van de verschillende soorten. Alle Arctische eilanden zijn echter samengevoegd onder één kolom en daardoor niet informatief. Aan detailkritiek zal ik geen tijd besteden. Deze gids is zeker geen aanrader. De gangbare vogelgidsen zijn stukken vollediger en hanteerbaarder voor determinaties en geven vaak ook goede verspreidingskaarten. De gebiedsgerichte informatie die deze gids zijn meerwaarde zou moeten geven, blijft verre onder de maat en de vermelding van Arctische eilanden in de titel is zelfs een regelrechte aansluiting. Veel van de hier gemaakte opmerkingen lijken sterk op de kritiek die is gegeven op de 'jagergids' van dezelfde GMB Uitgeverij (zie SULA 7(1):32-33). Als deze uitgever zich een plaats wil veroveren op de 'vogelmarkt' dan zal toch meer kwaliteit moeten worden geboden dan wat overhaaste vertalingen van buitenlandse producties.

J.A. van Franeker